

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za naše verno ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik reda manjših bratov sv. Frančiška.

Vsebina 1. zvezka.

Apostoljsko pismo papeža Pija X. o priliki sedemstoletnice 1. reda sv. Frančiška	1
Življenje sv. Roze Viterbske, device III. reda sv. Frančiška	
1. Rojstvo in detečja doba sv. Roze (1225 – 1238)	7
V Jeruzalem pojdemo!	11
Bl. Bernard Korleonski, spoznavavec reda m. br. kapucinov	14
Slovesnost sedemstoletnice frančiškanskega reda na Sv. Gori pri Gorici	16
Iz ljubljanske moške skupščine III. reda	19
Naša Kostanjevica. Zgodovina cerkve in samostana.	
6. P. Klar Vaskotti	21
Vesoljna odveza za ude svetovnega tretjega reda	25
Papežev blagoslov	27
Popolni odpustki tretjemu redu	28
Priporočilo v molitev	29
Zahvala za vslišano molitev	31
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru	31
Za kitajski misijon	31
Rimsko-frančiškanski koledar za leto 1910. Mesec januarij	32

V GORICI
Narodna Tiskarna
1909.

Izhaja v prostih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov): 1 K 50 h.

Naslov za naročila: „Cvetje“ frančiškanski samostan v Gorici.

Knjižne novosti.

Jakoba Alešovca Izbrani spisi. Drugi, popravljene natis. Priredil Jožef Volc. I. zvezek. Kakó sem se jaz likal. Povest slovenskega trpina V pouk in zabavo napisal Jakob Alešovec. I. del. V Ljubljani 1910. Založila Katoliška Bukvarna. Cena, broš.: K 1'20, vez.: K 2.

Tudi, kedor je ob svojem času že bral to „povest slovenskega trpina“, mislimo, da jo bo rad bral še enkrat in morda ne bo odložil knjižnice, dokler je ne prebere do konca. Saj imamo v nji res domačo prijetno „zabavo“ in „pouka“ tudi nekaj, samo da bi se mladina v mariščem morala iz nje učiti **ne** tako delati, kaker je delal mladi Alešovec. Kar je pa posebno spomina vredno, mi imamo v tej knjižici dokument naše kulturne zgodovine, ki bo ohranil svojo ceno za vse prihodnje čase. Katoliška Bukvarna je prav storila, da jo je izdala, in prav, da hoče tudi druge izbrane spise Alešovčeve izdati; prav je tudi, da se je oskerbel popravljene natisek. Koliko je popravljenega, ne vem, želeti pa bi bilo, da bi bilo poprav še kaj več. Naj jih tu naštejeme nekoliko v blagovoljno porabo pri naslednjih zvezkih. Število pred besedami, ki so po naši misli napačne, kaže stran, kjer stojé v knjigi; po dvopičju za napako stoji moja poprava.

6: pregnetiti: pregnesti; 7: ali pa se obrnili v stran: ali pa v stran se obrnili; 9: gor in dol: gori in doli (ali dolu); 10: ne dobé cegelca: cegeljca; 13: revše: revišče; 14: izpodtikala: spotikala (predloga te sestavljenke sta **s** in **po**, ne iz in pod, vsi drugi slovenski jeziki to poterjujejo); 22: poizkusila: poskusila („poiskati“ se govori, nikjer pa ne „poizkusiti“; predlog „iz“ je izgubil svoj „i“, ko je izgubil svoj jasni pomen; *сѣкъсѣнѣ*, *peritus*, ima že cerkvena slovenščina); 24: o Véliki noči: o velíki noči (stariša *juxtaposita* imajo pridevnik v nedoločeni obliki, mlajša v določni: vĕlika nedelja itd.); 41: Češčeno Marijo: češčenamarijo (prim. očenaš, „očenaša“, ne: „očeta našega“); 62: prizanešeno: prizaneseno; 66: prinešene: prinesene; 89: preplášen: preplášan (namestu „preplášan“ je sicer prav „preplášĕn“, prim. predrobĕn = predrŏbĕn, ali „preplášĕn“ se z navadnim pravopisom piše kaker part. „preplášen“, *aufgeschreckt*; o, naš pravopis!); 114: skubiti: skubsti; 116: Mojo pičo so pa dobivali berači: Mojo pičo so pa berači dobivali („pa“ mora stati pred besedo, ki kaže nasprotje prejšnjemu stavku).

Kacijanar. Tragedija v petih dejanjih. Spisal Anton Medved. Ljubljana 1910. Založila Kat. Bukvarna. Cena, broš.: K 1'40, vez.: K 2'40.

Tragedija! Kedo se ne bi razveselil? Jaz sem si vsaj nekedaj jako želel kaj takega v naši slovenščini. Tudi še zdaj nisem brez čuta za to versto poezije. Ali za „Kacijanarja“ se, žal! nisem mogel ogreti in meni se zdi, da se mnogi drugi tudi ne bodo mogli; sam Šekspir iz tako zoperne tvarine menda ne bi bil naredil nič pravdanskega. Da tega naš pesnik ni sprevidel, je pač naša in njegova škoda; vender s tem nočem poniževati njegovih zmožnosti. Dobra verzifikacija in lep jezik se mu priznava tudi v tem delu. Jaz bi si želel oboje seveda še boljše.

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

XXVII. tečaj

V Gorici, 1910.

I. zvezek.

Apostoljsko pismo papeža Pija X. o priliki sedemstoletnice I. reda sv. Frančiška.

Sedmo stoletje je že dopolnjeno, kar je bil frančiškanski red srečno ustanovljen. Po pravici obhajajo ta veseli dogodek vsi, ki priznavajo sv. Frančiška ko svojega ustanovnika in očeta, po pravici si prizadevajo na mnoge načine hvaležne se izkazati v spominu na tako svetega moža in nevmerjoče dobrote, ki jih je storil svetu. Pa dasiravno manjši bratje zlasti po pravici to slovesnost obhajajo, se vendar spodobi, da se je vdeleže tudi vsi, ki znajo ceniti frančiškanske ustanove, najbolj pa ta apostoljski sedež. Saj so te ustanove zmirom cvele ravno po posebni blagovoljnosti tega sedeža do njih in ker jih je imel vedno v čislih. Skoraj brez števila je dokazov te reči v delih naših prednikov. Najprej Gregor IX, ki je bil poseben prijatelj serafinskega očeta in ko kardinalj prvi postavni zaščitnik frančiškanov, on pravi: „Sveti nasad reda manjših bratov se je začel pod blaženim Frančiškom blagega spomina ter je čudovito rasel in dišeče cvetlice svetega življenja po milo-

sti Jezusa Kristusa na daleč in široko prinašal“. In ko ga je tlačila teža velikih skerbi, je pisal ravno ta papež gojencem Frančiškovi, v vesoljno skupščino zbranim, ter jim naznanil, koliko zaupanje ima v priprošnjo blaženega očeta in v molitve njegovih sinov: „V stiskah brez števila in neskončnih težavah, ki jih moremo lažje nositi ko popisati, imamo vendar nekaj, kar nas tolaži in veseli, in zato hvalimo, koliker le moremo Odrašenika, ki je blaženega Frančiška, očeta Našega in vašega, pa morda bolj našega kakor vas vseh, ko je še v mesu živel, s tako posebnimi milostmi obdaril in ga zdaj, ko ž njim kraljuje, s toliko slavo poveljuje. . . da se bolj in bolj ljubezni vneti do tega svetnika iz celega serca njegove časti veselimo, upajoč, da, kakor nas je iz celega serca ljubil, ko je še na tem svetu pa zunaj tega sveta živel, nas zdaj še tolikanj bolj priserčno objemlje, koliker bolj od blizu gleda njega, ki je prava luč, in ne neha za nas prositi. In tudi vas, ketere je v Kristusu prerodil in v obilnosti bogastva najvišjega vboštva dediče zapustil, priserčno ljubimo in goreče hrepenimo po napredku vašega reda, upajoč, da nam bo po vaših molitvah naše terpljenje v zveličanje“.

Ravno ta papež je priporočal škofom frančiškansko družino, kar je bil storil že Honorij III., ko je Frančišek še živel, s temi prečastnimi besedami: „Ker se je bila namnožila krivica in ohladila ljubezen mnogih, je zbudil Gospod red ljubljениh sinov manjših bratov, ki so se posvetili oznanjevanju besede božje v zaničevanem radovoljnem vboštvu, ker ne iščejo, kar je njih, temuč kar je Kristusovo, da preženo krivoverstva in druge smertne kuge izkoreninijo“.

Z Gregorjem se popolnoma vjema Nikolaj III.: „To je“, pravi, „pohlevni in podučljivi red manjših bratov, v vboštvu in ponižnosti po ljubem Kristusovem spoznavavcu Frančišku vkořeninjen, ki je kaleč iz tistega pravega semena tisti kal po vodilu vcepil sinovom, ki jih je sebi in Bogu po svoji službi v izpolnjevanju evangelija rodil. To so sinovi, ki so, po nauku Jakobovem, večno besedo, Sinu božjega, vcepljeno človeški natoru v vertu deviškega telesa, mogočo rešiti duše, v pohlevnosti sprejeli *). To so tisti, ki so obljubili izpolnjevati sveto vodilo, ki se opira na evangelijsko besedo, ki dobiva moč po zgledu

*) Jac. 1, 21.

življenja Kristusovega in je poterjeno po besedah in dejanjih njegovih apostelnov, vstanovnikov vojskujoče se cerkve. To je pri Bogu in Očetu čist in neomadežan red, ki, prihajajoč doli od Očeta luči, po njegovem Sinu vzgledno in besedno apostelnom izročeni in naposled po Svetem Duhu blaženemu Frančiška in tem, ki za njim hodijo, vdahnjen, tako rekoč vse svete Trojice spričevanje v sebi obsega. To je red, ki mu po spričevanju Pavlovem, nihče nima več nadleže delati, ker ga je Kristus z ranami svojega terpljenja poterdil, hoteč njega vstanovnika sè znamenji svojega terpljenja očitno zaznamenjati“.

Podobno Klemen V., ki besede Jezusa Sirahovega 24, 42: „Izišla sem iz raja, rekla sem: zalila bom vert nasadov“ tako obrača v pohvalo serafinskega reda: „Ta vert je sveti red manjših bratov, ki je, od vseh strani terdno zapert sè zidovi redovnega deržanja in, zadovoljen sè samim Bogom, bogato okrašen z mladimi nasadi sinov. Na ta vert prihajajoč ljubljene Sin božji žanje zatajujoče pokore miro z dišavami, ki s čudovito sladkostjo na vse razširjujejo duh prijetne svetosti. To je tisti nebeški način življenja in vodilo, ki ga je spisal izverstni spoznavavec Kristusov, sv. Frančišek, in, kako naj ga derže njegovi sinovi, z besedo učil ob enem in sè zgledom.

Tako ta red povzdiguje tudi Leon X.: „To je sveti red manjših bratov, ki je po apostoljskih možeh kaker po vejah raztegnjenih od morja do morja, in od reke noter do krajev zemlje, z vinom modrosti in učenosti pomočil gore in napolnil zemljo. To je svet in neomadežan red, v katerem se po ogledalu brez madeža gleda pričujočnost zveličarjeva, vidi oblika življenja Kristusovega in apostelnov, to je red, ki se po njem ravnalo prvih vstanovnikov cerkve karščanskemu ljudstvu zopet prèd oči postavlja, red, ki naposled nič kaker božje, angeljske, vse popolnosti polno razodeva, nič ko primerno Kristusu, tako da se po pravici njegov imenuje“.

Podobno pravi Sikst V.: „Da zopet užge naša serca, je Oče vsmiljenja in luči svojega služabnika blaženega Frančiška poslal ter ga s tako obilnim blagoslovom sladkosti napolnil, da ga ni le po visokih čednostih in zaslugah slovečega naredil, temuč je tudi v njegovem mesu svete Kristusove rane ponovil, in čudežne skrivnosti križa, vezi in vboštvo na mnoge načine v njem do živega pokazal, tako da more Kristus res reči

Frančišku: „Mojo stezo in mojo dediščino si zasledoval in vse moje poti si previdel.“*) Tako se je zgodilo, da si po zasluženu imenovanega blaženega Frančiška sveta mati Cerkev ne more kaj, da ne bi bila nagnjena k posnemanju njegove pobožnosti, poveljučana po sadu novih otrok, pomnožena po zaslugah, čednostih, zgledih in čudežih svetnikov njegove vstanove, okrašena po premnogih škofih, nadškofih, patrijarhih, kardinalih, kraljih in papežih“.

In nigdar pozneje ni vmolknila hvala apostoljskega sedeža o Frančišku in njegovih vstanovah. Iz mej spominikov novejšega časa ne smemo preskočiti pisma Gregorja XVI., v katerem piše o asiški cerkvi Marije Angeljske: „V tej cerkvi je sv. Frančišek Asiški, Umbrije in vsega Zapada posebno lepoticje, vsak dan napredoval v svetosti, čudovite milosti vsegamogočnega Boga prejemal in neprestano potopljen v premišljevanje božjih reči je po božjem navdihnjenju svojemu redu položil podlago ter bil vreden milega pogleda našega božjega zveličarja in njegove presvete matere in presladkih pogovorov ž njima“.

Ali najbolj so vredna, da se omenijo, dela Leona XIII., ki v okrožnici *Auspicato*, kjer z veličastnimi in mogočnimi besedami hvali asiškega očeta, tako piše: „Te čudovite reči, ki bi se imele bolj z angeljsko kakor s človeško hvalo poveličevati, zadosti pričajo, kolik je bil ta mož in kako vreden, da ga je Bog odločil, da po njem njegove verstnike h kerščanskemu življenju nazaj pokliče. V resnici je slišal Frančišek pri cerkvi sv. Damijana nadčloveški glas: „Pojdi, podpri mojo hišo, ki se vpogiblje“. Nič menj čudovita ni prikazen od Boga poslana Inocenciju III., ko se mu je zdelo, da vidi nagnjene zidovo lateranske cerkve, ter jih sè svojimi pleči vzderžuje Frančišek. Pomen in vzrok teh čudovitosti je očiten: naznanjalo se je namreč, da bo Frančišek v tistih časih mogočna obramba in podpora kerščanstva. V resnici se ni obotavljal, da se ne bi bil lotil. Tistih dvanajst, ki so se prvi v njegovo družbo sešli, je bilo kakor drobno seme, ki je po božjem pospeševanju in papeževem priterjevanju hitro zraslo v obilno setev“.

Prav ta papež pravi v vstanovi *Misericors Dei filius*: „Zdaj pa so frančiškanske vstanove vse v tem, da zagotove zapovedi

*) Ps. 138, 3. 4,

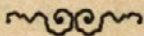
Jezusa Kristusa; nič drugega namreč ni namerjal sveti vstanovnik, kaker da bi se v njih, kaker v kaki vadnici, pridniše vadilo kerščansko življenje. V resnici prva dva frančiškanska redova, posvečena vaji velikih čednosti, na nekaj popolnjšega in bolj božjega merita“. — In v vstanovi *Felicitate quadam* pravi: „Znamenita je namreč in blagovoljnosti in skerbi anosteljskega sedeža jako vredna družina, ki se imenuje Manjših bratov, blaženega Frančiška obili in stanovitni zarod. Njim je namreč vkazal njih oče, da imajo postave in predpise življenja, ki jim jih je dal, vse vestno hraniti skozi vse čase, in ni zastoj tega vkazal. Težko je namreč kje kaka človeška družba, ki bi bila vzgojila čednosti toliko natančnih varihov, ali toliko dala kerščanskemu imenu oznanjevavcev, Kristusu marternikov, nebesam prebivavcev, ali v kateri bi bilo toliko moč, ki bi bili z umetnostmi, ki te, ki se v njih odlikujejo, nad druge povzdigujejo. kerščansko in celo državljansko družbo povzdignili in okoristili“.

Mi pa, ki smo vajeni, kaker je Leon o sebi terdil, „od mladega Frančiška Asiškega občudovati in s posebno gorečnostjo častiti, in se ponášamo, da smo sprejeti v frančiškansko družino“, gotovo nič menj ne cenimo velikega dela blaženega Očeta, in nič drugači kaker on za naše posebne skerbi vredno imamo. Ko smo torej ob tej stoletni slovesnosti velike zasluge reda, ki ga je sv. Frančišek vstanovil za kerščanstvo z besedami naših predhodnikov pojasnili, se nam zdi prav razodeti in s terpežnim spričevalom poterditi popolno ljubezen, s katero tri družine, ki iz njih obstoji prvi frančiškanski red, brez kakega razločka objemljemo. V resnici se je zgodilo polagoma namreč po gibečnosti človeškega duha in razni spremembi časov, da so se frančiškanski tovariši iz največe edinstvenosti življenja v razne veje razešli. „Najvišje vboštvo, ki ga je presveti mož v vsem življenju edino ljubil, so iz mej njegovih učencev neketeri želeli prav tako, drugi, ki se jim je zdelo pretežko, so želeli nekoliškega polajšanja. Zato so se delili eni od drugih in so nastali od ene strani *observanti* (dopolnjevavci), od druge *konventuali* (samostanski). Podobno so strogo nedolžnost in visoke in vzvišene čednosti, ki so se na njem čudežno svetile, eni pogumno in natanko posnemali, drugi bolj milo in prizanesljivo. Iz onih prvih je družina bratov *kapucinov* zrastle

in sledila je trojna delitev“. — Ali razlika postavnih načinov ni nič na poti, da bi se ne smeli vsi prave otroke Frančiškove imenovati, naj bodo temu ali onemu pripisani, kakor je po veljavi apostoljskega sedeža večkrat poterjeno. Tako pravi Leon X': „Da so bili bratje *observanti* in *reformati* vedno in brez dvojbe pravi bratje reda sv. Frančiška in izpolnjevalci njegovega vodila in da po milosti božji tudi za naprej bodo, brez preterganja in ločitve od časa, ko je bl. Frančišek izdal vodilo, noter do zdaj in da so se vojskovali pod bl. Frančiška vodilom, in se še zdaj vojskujejo, in da se je v vsem tega deržati in tako odločevati, določujemo in velimo“. — In Klemen VIII. manjše brate tesnejšega deržanja, reformate imenovane, brani pred krivicami, ki so jim jih nekateri delali, ter določuje, da so „reformati pravi in nedvojljivi bratje reda sv. Frančiška“. O kapucinih pa poterjujejo Pavel V., Urban VIII. in Klemen XII., da „so res manjši bratje“ in je „njih začetek ali početek v resnici in dejanjsko šteti od časa prve in izvirne vstanove serafinskega vodila, katerega deržanje so bratje kapucini vedno in nepretergoma nadaljevali“, in oni „so bili in so iz prave in nigdar pretergane verste in resnični in nedvoljivi bratje reda sv. Frančiška in njegovega vodila izpolnjevalci in so se pod vodilom bl. Frančiška vojskovali in se tudi zdaj vojskujejo“.

Prav to terdimo mi in hočemo in velimo, da se vsi, kolikor jih je trojnega deržanja prvega frančiškanskega reda, tako mej sabo kakor od vseh imajo ne le za prave brate, temuč za brate t r o j č k e, kakor vsi rojeni od ravno tistega očeta in vzgojeni po ravno tistih zgledih vernega življenja k enemu njegovemu vodilu. Da bodo torej te bratovske ljubezni, ki ima edina gospodovati mej sinovi preblaženega očeta, pravice bolj varne in terdne, in da bodo frančiškanske vstanove obilniše sadove prinašale sveti cerkvi, hočemo, da naj o splošnih zadevah vseh manjših bratov za vselej veljajo naslednja načela in poglavja in vkažujemo iz polnosti apostoljske oblasti, da imajo vsi vestno deržati kar je tu dolu napisano.

(Konec prih.)

Življenje sv. Roze Viterbske,

device III. reda sv. Frančiška.

(P. E. P.)

1. Rojstvo in detečja doba sv. Roze. (1225 — 1238.)

Pervo znamenitiše mesto, ob železniški progi, ki derži iz Rima proti Florenci, je Viterbo, 65 kilometrov od Rima, v vznožju in na prvih višavah z gozdom in germovjem pokritih Čimínijskih gora, z rodovitno planjavo spred, ki se razteza proti zahodu vse do morja.

Kedaj je bilo to mesto sezidano, ne vemo. Toliko je gotovo, da je stal na hribu, kjer je zdaj stolna cerkev sv. Lavrencija, v osmem stoletju grad imenovan „Castrum Viterbi“. Longobardski kralj Deziderij, ki se je takrat vojskoval z Rimljani, ga je še bolj vterdil, ter si ga potem izvolil za središče svojih bojnih namer. Ali leta 774. je premagal kralja Deziderija, Karel Veliki in ta je to mesto podaril papežu.

Za časa hudih bojov Friderika Barbarose in Friderika II. z rimsko cerkvijo, so se menjavali v posesti mesta nemški cesarji in papeži, kaker je že bila vojna sreča mila eni ali drugi stranki. V tistih časih je bilo Viterbo jako bogato in cve toče mesto; imelo je svoje posebne pravice in svoboščine. V začetku trinajstega stoletja je štelo 60.000 prebivavcev in je moglo v vojnem času v boj postaviti 20.000 mož. Dandanašnji ima Viterbo le 16.000 prebivavcev; ohranilo je pa do današnjega dne svoje zidovje, svoje stolpe in svoje srednjeveške hiše in ulice, in mnogo jako znamenitih stavb: stolnico sv. Lavrencija, cerkve sv. Frančiška, sv. Ksista, sv. Janeza, terdnjavo la Roka, palače škofov, in družin Alesandri in Farneze. Večkrat so v Viterbu volili papeža in štirje verhovni poglavarji sv. cerkve so tukaj pokopani: Aleksander IV., Klement IV., Hadrijan V. in Janez XXI. — Najbolj pa slovi to mesto po svetnici, katere čudovito življenje *) smo se namenili tukaj popisati.

*) Ta popis smo posneli po francoskem pisatelju Louis de Kerval, ki sam terdi, da je hotel spisati pobožno in ob enem znanstveno knjigo. Povdarjamo zlasti poslednje. V teku spisa se bomo seznali z mnogimi čudeži te svetnice, katerih pisatelj gotovo ni lehkomišljeno sprejel v svoj spis, mariveč le po resnem preiskovanju in prevdaranju.

Sv. Roza je bila rojena spomladi leta 1235. O njenih stariših se ve le toliko, da je bilo očetu ime Janez, materi pa Katarina. Oba sta bila vbožna; preživela sta se z neko službo v viterbskem ženskem samostanu. Njijun zakon je ostal dolgo časa brez zaroda. Kaker nekedaj Zaharija in Elizabeta sta dobila tudi ta dva zakonska v pozni starosti dete, ki je — kaker nekedaj sv. Janez — imelo oznanjevati pokoro narodom in napolnjevati trinoge in zatiravce ljudstva sè strahom in trepetom. Zakonska Janez in Katarina sta stanovala v vbogi koči, ki je bila prizidana na samostansko zidovje. Ta kraj se kaže še dandanašnji. Koča je stala prav blizu palače, katero si je bil sezidal cesar Friderik II. v letih 1240 — 1243.

V tisti koči torej se je rodilo dekletce, ki je pri sv. kerstu prejelo ime Roza. Pa zakaj Roza? boš morda vprašal. Ali tega tudi jaz ne vem. Vgibati bi se dalo, da je bilo dekletce morda na četrto postno nedeljo rojeno, ki so jo imenovali tedaj rožno nedeljo, ali pa ker je bil čas, ko na Laškem že rože cveto.

Izročilo, ki se je dolgo ohranilo, nam pripoveduje, kako je dajala mala Roza že perve dni svojega življenja znameaja prihodnje svoje svetosti. Nikedar je niso slišali kričati in jokati, kaker to navadno delajo otroci v zibeli. Prihranila si je — tako pripoveduje neki pisavec njenega življenja — svoje solze za boljše namene. Njeno obličje je ostalo vedno mirno in mило; njene oči so bile večinoma proti nebu obrnjene in že tedaj se je v tih očeh zercalil žarek božje modrosti in ljubezni. Skoraj ni dvojbe — spoznali bomo to tudi v naslednjih poglavjih — da je Bog sv. Rozi berž v prvi mladosti podelil rabo razuma.

Njeni stariši so bili njim izroččenega zaklada popolnoma vredni. Vse pri preiskovanju njenega življenja zaslišane priče so izpovedale, da sta bila Rozin oče in mati jako dobra kristijana. Storila sta vse, kar jima je velevala vera in ljubezen, da sta vodila svojo hčerko do ciljev, za ketere jo je odločila previdnost bažja. Zgodaj sta jo učila izgovarjati najsvetejša imena Jezus in Marija. Komaj je bila dve ieti stara, sta jo že učila tudi resnice svete vere.

In že kot majhino dete Roza ni poznala večega veselja, kaker veselje v Bogu in nad božjimi rečmi. Namesto, da bi se

igrala, kaker se igrajo drugi otroci, se je kaj rada mudila pred svetimi podobami, ki so bile razobešene po stenah vbožne domače hiše. Zlasti je že tedaj častila Mater božjo.

Ko je shodila, je bila njena najljubša pot v cerkev, kjer je potem po cele ure tako ponižno in pobožno klečala, da je bila vsim v spodbudo. Posebno globoko ji je segala v serce lepota svetih obredov. Beseda božja, katero je takorekoč z očmi in ustmi poslušala, jo je vselej globoko pretresla in vnela do svetega navdušenja. Ko je prišla domov, je ponavljala najdaljše cerkvene govore in posnemala s tolikim navdušenjem kretanje in gibanje govornikov, da je vse genila in marsiketerega, ki jo je poslušal, celo spreobrnila. Nevede je Roza že kot dete napovedovala svoj prihodnji poklic.

Celo brezumne stvari so bile pod vplivom njene nedolžnosti in čistosti. Ko so jo zagledale ptice, sok njej preferčale. Zlasti domčiči golobje so radi k njej prihajali, se ji vsedali na rame in zobali iz njenih rok.

Zakaj pa je ljubi Bog to izredno deklico tako čudežno odlikoval že v njeni prvi mladosti? — Pota božje previdnosti in modrosti so skrivnostna. On deli svoje milosti keder in komer jih hoče. Dozdeva se nam, da je Bog to zato storil, da bi se ljudje nad tim otrokom čudili in da bi pozneje tem terdnije verovali na njeno božje poslanstvo, ker je bila že njena prva mladost obdarjena s tolikimi čudeži, da bi morda zastonj iskali podobnih v življenju drugih svetnikov.

Da je temu res tako, nam priča naslednji čudež, ki je sporočen v pismih preiskovanja Rozinega življenja in v duhovnih molitvah njenega praznika. Po kratki bolezní umerje Rozi teta in leži že cel dan na mertvaškem odru. Že je pripravljena rakev. Sorodniki milo zdihujejo in jokajo; zdihuje in joka pa tudi deklica Roza. Naenkrat neha jokati, pade na kolena, povzdigne roke proti nebu in začne goreče moliti. Potem vstane, se približa odru, pokliče glasno svojo mertvo teto in — mertva se strese in vstane popolnoma zdrava. — Sv. Roza je imela takrat šele tri leta. —

Tako je bila že mladost sv. Roze polna občudovanja vrednih in čudežnih dogodeb, vreden uvod v življenje, ki je bilo sicer tako kratko, pa tako polno junaških čednosti, težkih bojev in nadčloveško sijajnih zmag.

Midva pa, ljubi bravec, postojva nekoliko, preden prestopiva k nadaljnemu življenju svetnice, in pogledjva, kaj se moremo koristnega učiti iz tega prvega poglavja. Mi vsi smo že zdavno odrastli srečnim letom brezskerbne svoje perve mladosti, pač pa imamo priliko večkrat občevati z otroci. Te besede veljajo zlasti vam — kerščanski stariši, — katerim je Bog izročil neumerjoče duše nedolžnih otrok. O, koliko je vredno nedolžno dete! Ali se ti ne stori milo, dragi bravec, ako pogledaš nedolžno mladino, ko stopa po cerkvi prvič k angeljski mizi? Kedo bi se pri takem pogledu ne spominjal lepih besed pesnikovih:

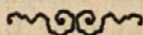
„Budi spomin mi krasnih dni,
Ko bil sem še kot zdaj si ti,
Spominja me mladosti,
Brez toge in britkosti“.

In mi naj bi šli hladno mimo nedolžnega otroka in nam naj bi ne bilo mar, da olepšamo še bolj že tako raju podobno otroško dušo? — Ko je nekedaj našla Faraonove hči v bičevji izpostavljenega, malega Mojzesa, je poklicala izraeljsko ženo, ki je bila deteta mati, ter ji je rekla: „Vzemi tole dete in doji mi ga; jaz ti bom dajala plačilo“. (II. Mojz. 2, 9.) Tako govori gospod Bog tudi kerščanskim starišem: „Vzemi dete, vzgoji ga in jaz te bom poplačal“. Tukaj ne morem brez graje neomenjene pustiti gerde razvade, da puščajo neketeri stariši svoje otroke po cele tjedne brez sv. kersta. V koliko naravnost postavljajo taki stariši svoje otroke! — Ko začnejo otroci govoriti, je dolžnost starišev, da jih najpoprej nauče izgovarjati sveta imena Jezus in Marija in da vsade že v nežno otročje serce iskreno ljubezen do nebeske matere.

Kedo ne ve, kako radovedni so otroci? Radovednost jim je prirojena. Sklepati in globoko misliti otrok še ne zna, pač pa rad opazuje in gleda vse kar je čutnega. Kako ljubijo otroci podobe in kako radi jih ogledujejo! In karkoli otrok vidi, si zapazi in spomin na to, kar je videl, mu stopi pogostokrst še po letih živo pred oči. V koliko nevarnost stavijo tedaj stariši svoje otroke, ako imajo na stenah svojih stanovanj razobešene spotekljive slike in ako jim puste gledati časopise z nedostojnimi podobami. Take podobe vtegnejo še pozneje sto-

piti že skoraj dorastlemu mladeniču ali pa dekletu tako živo pred oči, da mu razdražijo domišljijo in omadežujejo dušo s pregrešnimi željami. —

Vsakedo, ki ljubi otroke naj skerbi za to, da jim bo kolikor mogoče pogostokrat govoril o ljubem Bogu, o Mariji Devici, o angelju varihu in svetnikih. Že stari cerkveni učenik Tertulijan pravi, da je človeška duša po svoji naravi kerščanska. Resničnost te terditve nam dokazuje najbolj otročja duša. Govori otroku karkoli hočeš, pripoveduj mu, kar mu hočeš, ničesar ne bo tako rad in tako pazljivo poslušal, kakor zgodbe sv. pisma; o ničemer ne bo tako rad govoril kakor o ljubem Bogu, o angeljčku varihu, o Mariji, prečisti devici.

V Jeruzalem pojdemo!

Ecce ascendimus Jerosolymam!

Luc. 18. 31.

Vesel glas se raznaša po naših slovenskih pokrajinah: V Jeruzalem pojdemo! Naše slovensko romanje v Sveto Deželo bo v dneh od 2. do 21. septembra 1910! Še letos torej bomo v Jeruzalemu!

O blaženi dnevi, bodite mi pozdravljeni tisočkrat! Odkar svet stoji, bode prvič plapolala naša slovenska zastava na ladiji čez sinjo Adrijo v temno-modro Sredozemeljsko morje! In osem dni se bo slišala naša slovenska govorica po ulicah jeruzalemskih. . . . Na Kaljvariji bodo noč in dan pri Marijinem oltarčku (XIII. postaja) donele Marijine pesmi iz ust vnetih slovenskih pevcev in pevek! Ob tihem Božjem grobu se bo razsolzilo marisiketero oko in omehčalo marisiketero slovensko serce!

Z radostjo smo pričakovani tam!

Rektor (vodja) avstrijskega gostišča v Jeruzalemu je sedaj koroški rojak č. g. dr. Martin Ehrlich, ki mi piše dne 23. maja 1909. doslovno: „Že so bili tu Moravci, Čehi, Poljaki, Rusini, Ogrji, — samo slovenske romarske trume še ni bilo. Kako bi se veselil, ko bi se misel slovenskega romanja uresni-

čila, in bi mogel tu v Sv. Deželi pozdraviti mile svoje rojake in rojakinje! — Pridemo, pridemo!

Slovenci, kar so zveršili drugi, zmoremo tudi mi!

* * *

Še pred 15 leti je bilo romanje v Jeruzalem dolgotrajno in drago. Jaz sem bil leta 1889 iz doma 9 tjednov in sem potrošil 2500 kron. V novejši dobi pa je v navado prišlo tako zvano „ljudsko romanje v Jeruzalem“: v trumah do 500 ljudi, en teden čez morje tja, en teden v Jeruzalemu in okolici, en teden nazaj! Najme se posebna ladija, ki v Jafi na romarje počaka, da jih domov zapelja. Cene so že stalne: v III. razredu 300 K., v II. razredu 400 K, v I. razredu 450 K z vožnjo, hrano, postrežbo in sè vsemi napitninami (bakšiš, bakšiš!)

Je to mogoče, tako po ceni? Da! V Jeruzalemu namreč hrana in stanovanje celih 8 dni ne stane nič; vse dajo zastonj katoliška gostišča (tudi drugovercem, če pridejo!). Avstrijsko gostišče (Pilgerhaus) ima sicer prostora le za 120 romarjev, ali pomagajo mu francoski in nemški hospic ter „Casa-nova“ (oo. frančiškani, varihi svetih krajev). Ko pa ti dobijo preveč romarjev, pomaga Avstrijec.

Tako so se veršila ljudska romanja:

Leta 1898 so šli prvi Tiroljci, 500 udeležencev. Leta 1901 sta šli kar dve trumi po 500 udeležencev, ena samih mož, ena mešana, z moškimi in ženskimi. Na Tiroljskem je malo duhovnikov, ki niso bili v Jeruzalemu!

V jeseni (31. avg. — 22. sept.) 1903 so zveršili slavno prvo svoje romanje Švicarji tudi z 500 udeleženci.

Leta 1904 (17. apr. — 8. maja) so imeli drugo (prvo l. 1901) svojo romanje Gornje-Avstrijci (Linec). 1905 so šli Moravci (520), 1907 Rusini (500), 1908 sekovska škofija (Gradec) z 535 udeleženci.

Tiroljci so prvi začeli z ljudskim romanjem; ali njih zgleda so se kmalu poprijeli Francozi, Španci, Italija, katoličani Nemčije, tako da je v Jeruzalemu zdaj skoraj celo leto prav živahno in osebje gostišč včasih omaguje od dela. Pa brez strahu!

* * *

Važni so dnevi! Leta 1073 so se divji Seldžuki (Turki) polastili Jeruzalema. Leta 1099 so se začele križarske vojske

ki so trajale 200 let. Skoz 200 let je šlo nad 5 milijonov kerščanskih junakov bojevat se in kri prelivat za Sveto Deželo, — zastonj! Od l. 1291 po Kr., ko je bila kristijanom vzeta zadnja njih opora terdnjava Akkon, je Sveta Dežela stalno v mohamedanski oblasti. Romanje v Jeruzalem pa nigdar ni prenehalo, dasi so morali kristijani vstop v sveto mesto plačevati s težkimi cekini; kedor pa ni imel več vstopnine, umiral je zunaj mestnih vrat in pokopali so ga na lončarjevi njivi (Hakeldama).

Zadnjih 25 let pa gre za novo osvojitve Svete Dežele od strani kerščanske Evrope in zato sem prej rekel, da so dnevi resni!

Kar ni doseglo sè silo 5 milijonov križarjev v teku 200 let, se ima zveršiti v doglednem času po mirnem potn. Kupuje se kos za kosom dežele, ki se obdela in če le mogoče z Evropejci, ali vsaj z evropsko izšolanimi domačini naseli.

Rusi so že najmanj 50 let na delu. Česar doma nimajo, imajo v Sveti Deželi: organizirano ljudsko šolstvo. Rusko učiteljišče v Nazaretu zapušča vsako leto do 20 arabskih mladeničev, domačinov ruskega mišljenja. Eno celo predmestje jeruzalemsko je ruska naselbina in na Oljiski gori se zraven ruskega samostana vzdiguje stolp v zrak z razgledom po celi Sveti Deželi. Že pred 20 leti se mi je reklo, da v tem samostanu biva vedno nekaj ruskih oficirjev v meniških haljah. Mislijo pač tudi na vojaško osvojenje dežele! Ruskih romarjev prihaja v Jeruzalem kako leto do 100.000, Promet oskerbujejo državni parniki in železnice zastonj!

V novejšem času se je poprijel zadeve sè znano svojo vstrajnostjo nemškl cesar Viljem II. Pred leti je bil že sam v Jeruzalemu, ter je kupil od turškega sultana prostor na Sijonu, ki se mu je prej reklo „Dormitio B. M. V.“, ker je nekedaj tam stala hišica, kjer je umerla Mati božja. Ta prostor je daroval svojim katoličanom, ki so tam postavili veličastno Marijino cerkev. Imenujejo jo „Maria Heimgang“. Ob Veliki noči 1910 bo slovesno posvečena. Glas njenih zvonov pa se že zdaj razlega sè Sijona čez ves Jeruzalem, tje doli do Betlehema. Ob enem bo blagoslovljeno na Oljiski gori neko protestantovsko zavetišče s cerkvijo (ustanova nemške cesarice). Zemlje v Sveti Deželi posedajo nemški podaniki že nad 100.000 hektarov.

Enako delajo Angleži, Francozi, Španci, Italijani, Amerikanci, razne verske ločine, družbe in podjetja.

To se pravi: osvojenje dežele po mirnem potu!

Naj bi prva naša slovenska romarska truma razven glavnega cilja, počastiti Božji grob „v duhu pokore in priserčnega sožalja s terpljenjem našega Gospoda Jezusa Kristusa in žalostne Matere Marije“, tudi na to mislila, zdaj ko je še čas, kako za Slovence pridobiti vsaj majhin košček Svete Dežele, vsaj kerpico suknje Gospodove!

F. S. Ščgula,
župnik pri Sv. Roku ob Sotli,
(p. Rogatec, Štajer.)

Bl. Bernard Korleonski,

spoznavavec reda manjših bratov kapucinov. *)
(1605—1667).

Bl. Bernard je bil sin vbogega čevljarja; 6. februarija leta 1605. je bil rojen v mestecu Korleone (Corleone) na otoku Siciliji. Fri svetem kerstu so mu dali ime Filip. Oče in mati sta ga učila kerščansko živeti; njijuni nauki pa so mnogo let ostali brez sadu. Pri očetu se je čevljarstva učil, toda nerad. Kak er hitro mu je oče vmerl, je zapustil šila in kopita ter si kupil meč, s katerim se je tako vadal, da so ga imeli za pervega borivca. Rad se je sicer pretepeval, ali na Boga ni popolnoma pozabil; potegoval se je za stare ljudi in za take, ki so bili brez pomoči. Skerbel je, da je zmirom gorela svetiljka pred nekim križem, kjer je rad molil. Sv. Frančiška Serafinskega je zelo častil, in prej ko ne mu je on izprosil pri Bogu milost spreobrnjenja.

Nekega dne je z mečem pohabil roko svojemu nasprotniku, ki ga je poklical na dvoboj. Na to zbeži, da ga ne bi gosposka prijela in kaznila. Zdaj se mu vest zbudi; obžaluje svoje grehe in sklene se poboljšati. Gre h kapucinom ter jih prosi, da bi

*) Po Leggendario francescano 12. Gennaio.

L'Aureola Serafica 14. Gennaio.

Winkes, Seraphischer Tugendspiegel, 3. März.

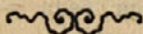
ga sprejeli v svoj red. Po dobri poskušnji so ga sprejeli in z redovno obleko so mn dali tudi redovno ime Bernard. Sedaj je začel zapuščati svoje grešne navade, zlasti se je vstavljal požrešnosti in prevzetnosti. Za svoje stare grehe je delal prav ostro pokoro; spal je samo po dve ali tri ure na goli deski, za zglavje je imel kos lesa.

Zraven zapovedanih postov si je še sam dokladal mnogo postnih dni, ki jih je preživel le ob kruhu in vodi; ob petkih in postnih dneh pred Marijinimi prazniki je bil ves dan tešč. Na golem telesu je nosil bodočo obleko in vsak dan se je bičal, in sicer zato, ker je dobro vedel, da ne bo mogel svete čistosti deržati, ako bo svojemu telesu dajal, kar bo pozelelo, zlasti pa, ako bo nezmeren v jedi in pijači.

Veliko je imel opraviti, da je svojo naglo jezo vkrotil. Ko mu je nekega dne predstojnik rekel, da se preveč dolgo v cerkvi mudi, kuhinjo pa zanemarja, mu je hitro odvernil: „Kaj pa manjka bratom v kuhinji?“ Ali precej se je vdaril po ustih z besedami: „Ne odgovarjaj! Ali ti nisem že stokrat rekel, da ne odgovarjaj?“

Sv. Frančiška Serafinskega je posnemal v vboštvu, pokorščini, molitvi in v češčenju presvetega Rešnjega Telesa. Svoje predstojnike je natančno slušal. Svojo službo je prav vestno opravljal, bližnjemu pomagal, kjerkoli je mogel. Skerbno se je vadil v ponižnosti, zlasti, ko so ga ljudje visoko častili in se mu v molitev priporočevali. Negdaj je nekim ljudem odgovoril: „Kako se morete meni priporočevati v molitev, ki sem grešno živel in sè svojimi grehi zaslužil obešen biti?“

Tako je preživel v redu spokorno 35 let vse do smerti, ki mu jo je Mati božja prej napovedala. Vmerl je 12. januarija leta 1667. Zavoljo čudežev, ki so se godili na njegovem grobu, ga je papež Klemen XIII. leta 1767 mej blažene prištel; papež Pij VII. je podelil pa popolnoma odpustek za vse v kapucinških cerkvah za 14. januarija, ko praznujejo njegov spomin. *) Po apostoljskem pismu Pija X. od 4. oktobra 1909 velja zdaj to tudi za vse druge frančiškanske cerkve. P. A. F.

*) Summarium Indulgentiarum . . . O. M. Capucc. S. C. Indulg. 23. Jun. 1905.

Slovesnost sedemstoletnice frančiškanskega reda na Sv. Gori pri Gorici.

V predzadnjem zvezku „Cvetja“ doveršenega tečaja je bilo kratko naznanjeno, da se bode tudi v baziliki Matere Božje na Sv. Gori slovesno obhajala tridnevnicca za 700 letnico frančiškanskega reda. Kako se je ta slovesnost veršila in zveršila naj posnamejo drugi bravci našega „Cvetja“ iz sledečega poročila.

Kedor je že kedaj priromal na našo slavno Sv. Goro, se je mogoče da začudil, ko v tej starodavni cerkvi ni opazil ničesar, kar bi ga spominjalo, da je to svetišče že pred 344 leti bilo v posesti našega frančiškanskega reda in da ga tudi zdaj redovniki sv. Frančiška oskerbujejo. Ni najti tu oltarja sv. Frančiška, niti njega podobe; ni ga kipa, kateri bi v cerkvi predstavljal enega ali družega izmej svetnikov serafinskega reda. Kako naj bi tedaj obhajali napovedano sedemstoletnico, kje naj bi se zbirali pri tej slavnosti, katere namen je bil počastiti in predstavljati našega serafinskega očeta, ustanovitelja našega sedemstoletnega reda? Kaj nam je bilo družega storiti, kaker da si izposodimo za tri dni njegovo podobo iz kapelice sv. Frančiška, ki je kakih par sto korakov oddaljena od samostana pri pokopališču. Iz te zadrege smo bili s tem rešeni, pa prišla je še druga. Nastalo je vprašanje, kam izposojeno podobo postaviti, da bi bilo za slovesnost pripravno. Čudodelne podobe svetogorske matere božje nismo smeli ž njo zakriti, ker je vender le ona kraljica svetišča; postaviti podobo na eden ali drugi malih stranskih oltarjev, tudi ni kazalo, ker bi tam ne bil primeren prostor za tako svečanost. Ni nam torej družega kazalo, kaker da gremo s podobo k oltarju v sredi cerkve, in dobro smo jo pogodili. Saj nas ta oltar spominja na slovečega brata tretjega reda sv. Frančiška ter posebno naklonjenega prijatelja tudi prvega frančiškanskega reda — na nepozabnega svetega očeta papeža Pija IX. Postavljen je bil namreč ta lepi in prostorni oltar v trajni spomin velikanske procesije, v kateri so verni katoličani goriške nadškofije dne 2. septembra 1. 1872

prosili Mater Božjo za oropanega in vjetega Kristusovega namestnika, poglavarja katoliške cerkve. Pri tem spominskem oltarju tedaj naj bi se v tridnevnicu zbirali častivci in posebno sinovi in hčere sv. Frančiška. Visoko nad tabernakeljnom je kaker v zraku visela podoba serafinskega slavljenca okrašena s cvetličnimi venci, ki so ovijali tudi oltar od obeh strani. Nad glavo sv. Frančiška ste se lesketali zlato bronzirani letni številki 1209 in 1909 ter naznanjali 700 letno dobo obstanka reda manjših bratov. Pred oltarjem se je nekako ponosno razprostirala nova dragocena oltarna preproga, ki jo je neki dobrotnik daroval naši baziliki.

Kako se je teduj veršila tridnevnicu? Na predvečer to je 4. decembra so bile slovesne lavretanske litanije o 1/2 6 zvečer pri krasni razsvitljavi. Na novo vpeljana prijetna in močna acetilenova luč je pokazala svojo lepoto in primernost za tako obširno cerkev zlasti o priliki velikih romarskih shodov. Z občutljivimi stroški jo je samostan oskerbel, pa žal nam ne bo, ker bo tudi to pripomoglo k povzdigi božje poti. Pervi slavnostni dan je bila ob 7 zjutraj pridiga, v kateri je govornik razložil pomen tridnevnicu in z ozirom na Sv. Goro pokazal, kako je bil frančiškanski red ves čas svojega 700letnega obstanka neumoren pospeševavec češčenja prečiste device Marije sploh in poseben branitelj in zagovornik njenega brezmadežnega spočetja. Po pridigi je bilo slevesno blagoslovljeno novo cerkveno bandero, dar blage dobrotnice Materi božji in sv. Antonu Padovanskemu v zahvalo za sprejete milosti. Hvala ji preserčna za dragoceno darilo, ki bo v stalni spomin te redke slavnosti na Sv. Gori. Z razvitim banderom smo potem v procesiji spremljevali presveto R. Telo od glavnega oltarja k slavnostnemu oltarju, kjer je potem sledila sv. maša s podvojeno azistenco; s kora jo je spremljevalo lepo in ubrano popolnoma cerkveno petje. Popoldne ob 4. pa so bile slovesne večernice s spremljevanjem harmonija in litanije vseh svetnikov treh redov sv. Frančiška. Drugi dan je pridigar, p. Oton, opisoval vsestransko plodonosno delovanje treh redov sv. Frančiška ne le na polju duhovnega, ampak tudi svetnega socialjnega življenja in govoru je sledila kaker prejšnji dan slovesna sv. maša. Tako je bilo tudi v torek, ko se je ob enem veršil mesečni shod tukajšne tretjeredne skupščine in pridigar, voditelj tre-

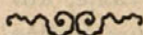
tjega reda, p. Emilijan, je spodbujal posebno ude tretjega reda, kako naj ne samo častijo svojega serafinskega očeta, ampak ga tudi posnemajo v njegovih čednostih in kako naj vestno spolnjujejo sveto vodilo, ker je od tega odvisno blagostanje ne samo posameznih udov, temuč tudi celih družin in dosledno vse človeške družbe. Ta dan popoldne je bila po večernicah in litanijah zahvalna pesem in papežev blagoslov, s katerim je bila srečno končana naša tridnevna slovesnost.

Opravičeno pa bo eden ali drugi v svoji radovednosti vprašal, kolika je kaj bila vdeležba od strani vernikov? Vdeležba sicer ni bila tolika, kolikeršno bi si bili želeli, pa bila je tolikanj bolj serčna in navdušena. Prostorna cerkev ni bila naltlačena, kaker ob velikanskih romarskih shodih, večji shodi so bili namreč s praznikom vseh svetnikov za tekoče leto končani; vreme tudi ni bilo tako, da bi bilo vabilo na visoko goro; hudi vetrovi, pogosti dež, naleti snega in občutljivi mraz, vse to ni bilo vabilno za večo vdeležbo. Pri vsem tem pa smo bili zadovoljni. Prostorna obhajilna miza okrog slavnostnega oltarja je bila vsaki dan popolnoma okrožena, deloma od udov III. reda iz bližnje okolice, deloma od drugih obiskovavcev in kaker ljubeči otroci smo se zbirali okolu svojega ljubljenega očeta. Tudi čez dan so zlasti tretjeredniki do končane popoldanske pobožnosti v cerkvi ostajali ter molili, peli in premišljevali. Naj dobrotljivi Bog na priprošnjo svetega Frančiška vsliši njih molitve in prošnje in bogato poplača vsem, ki so kakerkoli pripomogli, da se je slavnost tako povoljno zveršila.

H koncu tega skromnega poročila si ne morem kaj, da ne bi razodel skrite želje svojega serca. Omenil sem že v začetku, da v naši redovni svetogorski cerkvi pogrešamo, zelo pogrešamo, kake podobe ali sohe sv. Frančiška in sv. Antona Padovanskega; pa hropenenje moje gre še malo dalje, radi bi videli tudi podobi sv. Ludovika in sv. Elizabete, patrona in patrone tretjega reda, in ker so bili vsi ti posebni prijatelji in ljubitelji presvetih Serc Jezusa in Marije, želimo tudi njima postaviti v cerkvi dva lepa kipa. Za to olepšenje so cerkvi jako primerni prostori, in ne samo svetišče bi s temi kipi bilo okrašeno, tudi pobožnost, mnogoštevilnik romarjev bi v njih našla novo netilo. Samostan pa brez zunanje pomoči takih dostojnih kipov v sedanjih razmerah ne more plačati. Za-

upljivo se tedaj zatekamo k prijatelom našega reda ter ponižno prosimo, da bi v ta namen položili kak, če tudi majhen dar, na serafinski oltar. Z veliko hvaležnostjo se jih bomo za to pri vsaki sv. maši spominjali. Opravništvo „Cvetja“ bo zadovoljno sprejemalo darove, in Bog bo na priprošnjo prečiste device Marije in našega serafinskega očeta sv. Frančiška vsem obilo povernil.

P. K. L.

Iz ljubljanske moške skupščine III. reda.

Dne 21. novembra 1909 smo se zbrali vsi tretjeredniki moške skupščine ljubljanske po daljšem odmoru zopet enkrat na prijateljski sestanek, ki se je pa razvil z ozirom na tvarino, ki se je obravnavala in na navdušenost zbranih v prav znamenit tretjeredniški shod.

Ko je v pričetku pozdravil preč. p. vodja zbrane brate, spomnil se je najpervo Njega svetosti papeža Pija X., našega sobrata na prevzvišenem prestolu, čigar 25letnico škofovanja smo pravkar praznovali. Na to se je obernil do družega, v žalosti vtopljenega visokega sobrata, prevzvišenega knezoškofa ljubljanskega, čigar preblage namene sovražniki sv. cerkve ravno te dni zlorablajo, da s hudobnim zavijanjem pohujšujejo mladino, ter s podlim obrekovanjem poskušajo odtujiti verno ljudstvo svojemu višjemu pastirju.

Tako rovanje obsojati moramo tretjeredniki vže glede na naše glavno vodilo, dalje z ozirom na svečano podano obljubo pokorščine do sv. cerkve in toraj naravno tudi do svojega škofa, nič manj pa v očigled bratske ljubezni, ki nas veže z blagim škofom kot tretjerednikom.

Zato je govornik stavil sledeči predlog:

„Možje in mladeniči peterih župnij mesta Ljubljane, tretjeredniki, duhovni sinovi sv. Frančiška Asiškega, zbrani 21. novembra 1909, odločno protestirajo zoper pohujševanje mladine od strani nasprotnikov in zoper vse napade na milostljivega knezoškofa, izrekajo mu zaupanje in najglobokejše spo-

štovanje, ter obljubujejo pokorščino in zvestobo ko svojemu višjemu pastirju in priserčno ljubezen kot svojemu duhovnemu bratu“.

Ta sklep se je vsklicno sprejel; na to se je izvolilo pet bratov, ki naj se v teku tjedna poklonijo knezoškofu in mu osebno izjavijo naše sočutje in vdanost.

Nadalje je govoril eden iz mej tretjerednikov in nas opozarjal na apostoljsko delovanje, kot sveto dolžnost slehernega redovnika. Urediti celo svoje življenje po redovnem vodilu in po zgledu sv. očeta Frančiška ter razširjati po možnosti tretji red mej verniki, je naša dvojna, sveta naloga. Za to pa nam je treba natančnega znanja vodila tretjega reda in življenja sv. Frančiška. Oboje si pridobimo le z marljivim ukom. — V ta namen se namerja vstanoviti tretjeredniška šola, ki bo ob jednem nekakov novicijat. Nje smoter bi bil, vpeljati novince v življenje in mišljenje tretjega reda, vlti tretjerednikom v sercu duha sv. Frančiška, vernikom sploh pa razganjati predsodke, ki se plode in širijo vseskozi v navadnem življenji proti tretjemu redu.

Tudi ta misel se je odobrila brez ugovora.

Ko so se rešila še neka vprašanja glede skupnega mesečnega sv. obhajila, je povzel drugi govornik besedo in slikal dušne koristi, ki jih vživa tretjerednik in nas oserčeval in spodbujal, kažoč na malo naše število, k hvaležnosti do Boga, za milost, da nas je iz toliko tisoč ljubljčanov izvolil ter vredne spoznal vživati redovne dobrote.

Naposled nam je podaril pater prednik, duhovno cvetko, ki vedno cvete, po leti in po zimi, in tembolj diši, čimbolj jo duhamo, to je zavest v našem sercu, da smo tretjeredniki: Krasota duše v milosti Božji nas mora navdajati sè studom pred grehom, in spodbujati, da z veseljem posežemo po neprecenljivem, od sv. cerkve premnogokrat priporočenem sredstvu proti grehu, po tretjem redu.

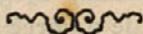
Čas je potekel, zahvaljajoč Boga za vse dobrote sploh, zlasti pa za milost današnjega posvetovanja, smo prejeli še blagoslov sv. očeta Frančiška in se razšli z veselim srcem na svoja domovanja.

Stopal sem zamišljen v mraku proti domu, srečaval vse polno ljudi, ki so hiteli po razsvetljenih ulicah, in iskaje raz-

vedrila, verveli v gostilne in druga nebrojna zabavišča, ki jih nudi mesto v nedeljo večer. Nehote sem primerjal ta pohlep po nasládnostih z našim mirnim, prav v duhu sv. Frančiška izveršenim sestankom in polagoma mi je prišla misel na evangelij o posledni sodbi, ki se je bral zjutraj pri sv. maši. Radostno sem vskliknil: „Blaženi tretji red, si me navdajaš s terdnim zaupanjem, da nam bode milostna poslednja sodba!“

Dodatek: V četrtek na to je rešila izvoljena petorica svojo častno nalogo in se v spremstvu preč. g. vodje poklonila milostnemu knezoškofu, ki so se zahvalili vidno ginjeni za nepričakovano udanostno izjavo, ob enem pa obljubili, da hočejo pri prvi priložnosti počastiti našo skupščino sè svojim milostnim obiskom.

K. P.

Naša Kostanjevica.

Zgodovina cerkve in samostana.

6. P. Klar Vaskotti.

Kar smo o naši Kostanjevici v prejšnjih tečajih *) povedali, se do malega vse na to opira, kar je o nji napisal p. Klar Vaskotti, katerega podobo smo tedaj tudi priobčili. Ker smo prišli do leta, ko je Vaskotti sklenil svoje življenje na zemlji, upamo, da bo vstreženo vsaj našim duhovnim bravcem, če o tem najznamenitšem možu, kar jih je kedaj živelo v samostanu na Kostanjevici, posebej nekoliko povemo. Prav dosti seveda tega ne bo, ker ni pri nas nikoger več, ki bi bil p. Klara še videl in ž njim vkup živel. Povedali bomo le, kar smo našli zapisanega v njegovih spisih in v kroniki p. Friderika Hönigmannna.

1. Mlada leta v domači hiši.

P. Klar Vaskotti („Vascotti“, prvotno „Vascotto“) je bil rojen 26. decembra 1799 v malem mestecu Izola („Isola“) v Istri. To po naših krajih malo znano mestece stoji na zapadnem morskem bregu isterskem, skoraj natanko v sredi mej Koprom

*) Teč. XXIII. zv. 1—5, 7, 9.—11; teč. XXIV, sv. 8, 9.

XXIII

l. 1906

XXIV

l. 1907

in Piranom. Imenuje se „izola“, to je „otok“, ker je stalo nekadaj menda res na otočiču, ki se pa zdaj na južni strani derži skupne zemlje, tako da je prav za prav „skorootok“ ali pol-otok. Prebivavci v tem mestecu so, kaker beremo, veselo, pridno in gostoljubno ljudstvo, ki dobro obdeluje svojo zemljo, in ta jim rodi izverstna vina, olje, žito in okusno sadje.

Stariši našega p. Klara so bili pač mej najpremožnišimi v Izoli in oba, oče in mati, sta dočakala visoko starost. Oče je vmerl le tri leta pred sinom, patrom, ko starček 85 let; mati je ob sinovi smerti, l. 1860, še živela — ko 83letna ženica.

Mladi Vaskotti je dobil pri kerstu ime Frančišek Serafinski. Kaj družega iz njegove perve mladosti ne vemo. Ko je nekoliko odrasel, je hodil v nižje šole v domačem mestecu. Eden in poglavitni, če ne edini, njegov tamkajšni učitelj nam je znan. Njegovo življenje je namreč p. Klar sam z veliko navdušenostjo, hvaležnostjo in ljubeznijo popisal. Ta popis, natisnjen v časopisu „L' Istria“ 6. junija 1846, tudi dobro pojasnjuje razmere, ki so kile ob koncu 18. in v začetku 19. stoletja v mestecu Izoli, in te je treba koliker toliko poznati, da bomo umeli prvo šolsko dobo našega p. Klara. Povedimo torej nekoliko iz njegovega popisa.

Antonio Pesaro (tako se je imenoval mož, ki ga slavi p. Klar) je prišel na svet l. 1750. Mati mu je bila rojena Vaskotto, po vsi priliki stara teta Frančiškova.

Do l. 1796 je bil zapadni del Istre pod beneško oblastjo. Antonio Pesaro je ko mlad duhovnik iskal torej višje izobrazbe v Benetkah, kjer je imel dostop v najznamenitše družine in je mogel občevati z najučenejšimi benečani. Pa to mu ni bilo še zadosti. Iz Benetek je šel dalje v Italijo ter je prebil več let zlasti v Firencah, kjer se je popolnoma privadil izbranim navadam in krasnemu jeziku tamkajšnega meščanstva.

Vernivši se v Istro je prevzel iz ljubezni do znanosti in slovstva brez ozira na denarni dobiček breme očitnega podučevanja, spočetka v Buzetu, potem v svojem rojstnem mestecu.

Izola ni imela prej nikakega učilišča v svojem obzidju; Pesaro si ni dal miru, dokler ni prepričal svojih rojakov o potrebi šolske vstanove za nižjo, kaker tudi za gimnazijsko in celo modroslovsko izobrazbo. Nalašč v ta namen je šel vnovič v Benetke, kjer je odklonil čitanovsko škofijo, ki se mu je po-

nujala, pač pa sprejel častno kanoništvo tamkajšne cerkve in dosegel, da se je prepustilo posestvo odpravljenega servitskega samostana v Izoli za namenjene šole.

Z velikim veseljem se je vernil in kmalu se je vzdignilo poleg cerkve sv. Katarine in nekedanjšega servitskega verta poslopje, kjer so se odpele omenjene šole. Pesaro sam je prevzel vodstvo in nauk modroslovja ter dal ostalim učiteljem, ki so bili tudi iz premožnejših družin, redok zgled popolne nesebičnosti; odpovedal se je vsakemu plačilu, da bi mogel oskerbeti poslopje sè vsemi potrebnimi rečmi, zlasti s knjigami. In dokler je živel, so njegove šole cvele in čast imele tako v beneški republiki, kaker pozneje pod avstrijsko in francosko vlado. Obdarjen je bil s posebno zmožnostjo, da je znal pogum dajati mladeničem, ki jih je našel sposobne za znanstvo; znal je hvalliti na njih, kar je bilo hvale vrednega, pa tudi, ne da bi jih poterl, pokazati jim, kaj jim je še treba, in kako si imajo pridobivati tudi tisto.

Pa kaker je bil izveden v vseh vejah višjega znanstva, se mu vendar ni zdelo nevredno ponižati se do malega dečka, našega Frančiška Vaskotta, ki je brez dvojbe že tedaj kazal svojo izredno nadarjenost. Njega je tudi navadno seboj jemal, ko je hodil maševat v kapelico, posvečeno materi božji Lavretanski, ki je stala na njegovem posestvu, in gredoč mu je, kar sta videla okoli sebe, vse priliko dajalo dečka navajati k spoznanju in ljubezni do stvarnika. In ko sta prišla do križa, ki je stal ob poti, je častitljivi mož odkril svojo sivo glavo, sè spoštovanjem priklonil čelo in ginjen izrekel z milim glasom: „O crux ave, spes unica, hoc passionis tempore, piis adauge gratiam, reisque dele crimina“ (Pozdravljen križ, edini up v terpljenja času žalostnem, pobožnim množi milosti, izbriši grehe grešnikom!) In s takim vernim čutom je to izgovarjal, da ga je deček kaker zamaknjen gledal, in v sercu je čutil, kako so mu skrivoma silile solze v oči in potekale po licih. In izgovorivši tiste besede je pobožno poljubil križ in tudi dečku mignil, da ga naj poljubi. In potem sta se pokrižala in šla v bližnjo kapelico; in po maši sta se vernila domov in z gospodom je moral sestiti tudi deček h gostoljubni mizi. „O dragi spomini“, je klical pozneje ko mašnik v svojem 47 letu, „škoda neizmerna zame in za domovino, škoda nepopravna, da je ta učenik prehitro prestopil iz vmerljivega v nevmerljivo življenje.“

Pesaro je vmerl splošno objokovan 14. decembra 1812, ko je bil naš Frančišek pri koncu svojega 13. leta. Kako daleč je bil v svojih študijah, ne vemo. Zdaj so študentki te starosti navadno v 2. ali 3. gimnazijskem razredu. Ali naš Francek najberž ni bil še, ker menda ni bil tako priden, kaker bi pričakovali. Skoraj gotovo je bil za to malo preživ in prelehkomišljen deček. Vžaljen ga je Pesaro večkrat opominjal, da bo grizel perste, ko ne bo več časa. In te besede so se izpolnile. „O koliko krat sem si ponavljal tiste besede, ko sem prišel v leta spoznanja“, piše sam, „in še jih ponavljam in vselej sè solzami kesanja“.

II. Perva leta v samostanu.

Kaj je bilo z gimnazijo v Izoli po smerti Pesarovi, ne vemo; najberž je kmalu ali precej prenehala. P. Friderik Hönigmann piše v svoji kroniki, da se je učil naš Francek gimnazijskih predmetov večinoma zasebno, le par let na javni gimnaziji v Kopru, kjer je dostal skušnjo čez tako imenovane humanitetne razrede (5. in 6. gimn. razred). In to se je zgodilo primeroma, kaker je videti, jako pozno. Že čez sredo svojega 24. leta je bil namreč, ko je 25. julija 1823 vstopil v novicijat naše tedanje redovne okrajine na Tersatu.

Redovno ime, ki so mu ga tam dali, je bilo Matevž (Agrigentski); svoj priimek je pa pisal tedaj še po staro: Vascotto. To nam pričata dva zvezka, ki jih je napisal v svojem novicijatnem letu, in sta se v naši knjižnici še ohranila.

Kaj ga je spodbudilo k vstopu, ne vemo; mogel je vsaj biti zgled nekega njegovega rojaka istega priimka, skorajda bližnjega sorodnika njegovega, pa za štiri in pol leta mlajšega. Ta je bil namreč preoblečen istega leta, pa že 14. maja, in je imel redovno ime Odorik. *)

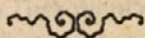
*) P. Odorik Vascotti je bil pozneje mnogo let učitelj novincev (Magister Novitiorum) na Tersatu in ko takega se ga mora pisavec teh vertic s posebno hvaležnostjo spominjati. Dasi Italijan je nas kranjske novince vender prav rad imel ter nam skušal, kar mu je bilo mogoče, olajšati razne sitnosti noviškega redovnega življenja. Govoril je zadosti dobro nemški, seveda s precej italijansko izreko; razumel je pa koliker toliko tudi našo slovenščino in tersaško hervažčino. O svojem rojaku, p. Kleru, ki je bil tedaj (l. 1863 in 64) že mertev, je govoril vselej z velikim spoštovanjem; seveda

Razen naukov o navadah in dolžnostih redovnega življenja, ki se jih imajo učiti novici, je fra Matteo Vascotto tisto leto pridno študiral govorništvo, kaker nam priča zlasti drugi omenjenih dveh zvezkov, ki obsega edino pravila in zglede govorniškega dopovedovanja.

Ko je doveršil svoje leto poskušnje, je mogel, ker je imel že vso postavno starost za to, po tedaj veljavnih določbah, berž narediti tudi slovesno obljubo, kar se je zgodilo, skoraj da že na Kostanjevici, 29. julija 1824. Ob tej priliki je spremenil svoje redovno ime *M a t t h a e u s*, pač ker njegovemu ušesu ni bilo prijetnega glasu, v lepoglasniše *C l a r u s*, italijansko *C h i a r o*.

In tedaj je imel fr. Klar, kar je bilo pač nekaj posebnega, skoraj da mej kosilom v refektoriju italijanski nagovor, ohranjen v naši samostanski knjižnici v zvezku z naslovom „*Pre-diche Composte e pronunciate da Fr. Chiaro Vascotto Studente di Logica, nel Chiostro della Castagnavizza L* anno 1824; e 1825*“.

Leta 1824 in 25 je torej fr. Klar študiral na Kostanjevici tako imenovano „logiko“ ali 7. gimnazijski razred in l. 1825 in 26 tako imenovano „fiziko“ ali 8. gimnazijski razred. Lektorja (učitelja) sta mu bila p. Krizostom Fogh in p. Kerubin Bauer. Obe leti je zveršil z jako dobrim vpehom, ne da bi bil zato opustil svoje govorniške vaje. Pridno je mej tem pisal in govoril pridige, ki jih je več ohranjenih. (Dalje prih.)

Vesoljna odveza

za ude svetovnega tretjega reda.

P. A. F.

Sveti oče papež Pij X. so na prošnjo verhovnega predstojnika frančiškanskega reda petega maja leta 1909. dovolili, da uživajo udje svetovnega tretjega reda vse odpustke, vesoljne

nam o njem ni pravil kaj posebnega, ker sploh nismo bili radovedni zanj. Z obema Vascottijema je bil l. 1823 v novicijatu pozneje v Ljubljani dobro znani pater Benvenut Hrovat (Crobath), dober prijatelj p. Odorik tudi še ob našem času. Vmerl je p. Odorik 72 $\frac{1}{2}$ leten 7. decembra 1876.

odveze, papežev blagoslov in druge predpravice, ki so podeljene prvemu in drugemu redu sv. Frančiška. Zdaj smejo torej zopet udje tretjega reda prejemati vesoljno odvezo ali blagoslov s popolnim odpustkom, ne samo tiste dni, ketere so jo imeli do zdaj pravico prejemati, temuč tudi vse dni, ko jo prejemajo udje 1. in 2. reda. Dnevi vesoljne odveze so zdaj: 1. januarja ali novo leto, praznik razglašenja Gospodovega, svečnica, spomin žalostne poti našega Gospoda Jezusa Kr. ali praznik križevega pota (petek pred prvo predpepelnično nedeljo), praznik sv. Jožefa, Marijino oznanjenje, cvetna nedelja, vsi dnevi velikega tjedna, velikonočna nedelja, Kristusov vnebohod, binkoštna nedelja, presv. Trojica, sv. Rešnje Telo, presv. Serce Jezusovo, sv. Peter in Pavel, Marijino obiskovanje, sv. Klara (12. avgusta), Marijino vnebovzetje, spomin njenega sedmeregga veselja (nedelja po osmini Marijinega vnebovzetja), god sv. Ludovika kralja, Marijino rojstvo, vtisnjenje ran sv. Frančiška (17. septembra), sv. Frančišek Serafinski (4. okt.), vsi sveti (1. nov.), sv. Elizabeta Ogerska (19. nov.), Marijino darovanje (21. nov.), sv. Katarina, d. m., Marijino brezmadežno spočetje, božič, štirikrat na leto nedoločene dni.

Očitno, v roketu z vijolično štolo ali pa berž po sveti maši, ali po blagoslovu (večernicah) v mašni ali večerniški obleki pred oltarjem sme zbranim udom 3. reda deliti vesoljno odvezo samostanski predstojnik, voditelj 3. reda in tisti, ki ima za to posebno dovoljenje.

Spovedniki (redovni in svetovni) smejo to le v spovednici¹⁾ po spovedi²⁾, tudi ako menijo, da spovedanec ne potrebuje svete odveze in mu ni treba dati pokore, ker prosi blagoslova in dovoljenja iti k svetemu obhajilu³⁾. V spovednici smejo deliti vesoljno odvezo na dan, ko je vesoljna odveza, prejšnji dan (in vigilia) dopoldne in popoldne⁴⁾, prihodnjo nedeljo ali soboto, ako pade vesoljna odveza na delavnik⁵⁾.

Kedor podeli vesoljno odvezo drugim, se je tudi sam vdeleži (ako je ne more od drugega prejeti)⁶⁾.

¹⁾ S. C. Indulg. 30. Jan. 1896. ad 1. et 2.

²⁾ S. C. Indulg. 21. Jul. 1888.

³⁾ P. Cassianus Thaler, Praktisches Handbuch für Seelsorgepriester zur Leitung des dritten Ordens des hl. Franziskus, 5. Aufl., S. 174, e).

⁴⁾ S. C. Indulg. 2. Jul. 1888.

⁵⁾ S. C. Indulg. 16. Jan. 1886:

⁶⁾ S. C. Indulg. 14. Jul. 1896. al 3.

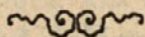
Bolni in bolehni udje tretjega reda smejo prejeti vesoljno odvezo tisti dan, ki je določen za to ali pa v osmini potem ⁷⁾).

Bolnim in bolehnim, ki ne morejo iti v cerkev, sme spovednik sveto obhajilo in obiskanje cerkve spremeniti v drugo dobro delo).

Svetovni duhovniki tretjega reda smejo prejemati vesoljno odvezo in papežev blagoslov tudi mej osmino ⁸⁾).

Udje tretjega reda, tudi tisti, ki še niso naredili redovne obljube, se morejo vdeleževati vseh odpustkov, vesoljnih odvez in papeževga blagoslova, kaker ke bi že imeli obljubo.

Za vesoljno odvezo treba: 1. opraviti spoved (tjedenska in v neketerih škofijah tudi 14 danska spoved velja za vse odpustke celega tjedna). Spoved lahko opraviš na dan vesoljne odveze, ali prejšnji dan ⁹⁾ pred ali po podeljeni vesoljni odvezi, kjerkoli hočeš; 2. treba pristopiti k svetemu obhajilu, v kateri koli cerkvi pred ali po podeljeni vesoljni odvezi; 3. treba moliti za popolni odpustek po papeževem namenu (zadosti je kakih 6 očenašev, 6 zdravamarij in 6 slava Očetu) v cerkvi ali pa doma, ker ni predpisano obiskanje kake cerkve. Ako prejmejo udje tretjega reda skupaj vesoljno odvezo, bo najbolje, da potem tudi skupaj molijo za popolni odpustek.

Papežev blagoslov.

Papež Leon X. je dovolil 1. in 2. redu sv. Frančiška papežev blagoslov za 4 krat na leto; Sikst IV. pa še za enkrat v življenju in na zadnjo uro. Tretjerednikom ga je dovolil Leon XIII. dvakrat na leto.

Po dovoljenju papeža Pija X. pa imajo zdaj udje tretjega reda tudi vse duhovne dobrote 1. in 2., torej morejo prejemati papežev blagoslov s popolnoma odpustkom šestkrat na leto in

⁷⁾ S. C. Indulg. 13. Aug. 1901.

⁸⁾ S. C. Indulg. 18. Sept. 1882.

⁹⁾ S. C. Indulg. 11. Febr. 1903.

¹⁰⁾ Pius IX. 6. Oct. 1870.

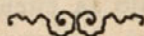
še enkrat v življenju in na zadnjo uro ¹⁾. Ta papežev blagoslov pa sme samo samostanski predstojnik, voditelj tretjega reda in drugi (redovnik in svetovni duhovnik), ki je zato pooblaščen ²⁾ v cerkvi zbranim ³⁾ udom tretjega reda slovesno in le enkrat na dan podeliti. Dneve za papežev blagoslov določuje voditelj tretjega reda. V mestih, kjer podeli škof vernim papežev blagoslov, ga ne sme dati udom tretjega reda tisti dan ⁴⁾.

V spovednici smejo spovedniki samo vesoljno odvezo na mesto papeževega blagoslova dati udom tretjega reda, ki ga ne morejo prejeti ⁵⁾.

Svetovni duhovniki tretjeredniki, ki vodijo postavno kako podružnico tretjega reda, se vdeležijo papeževega blagoslova, ko ga drugim dajo, keder ne morejo iti na shod tretjega reda drugam ⁶⁾. Ako več takih duhovnikov zbranih prosi papeževega blagoslova, ga jim ima dati, kedor ima pravico, tisti dan, ko so ga prejeli drugi tretjeredniki ali pa v osmini potem ⁷⁾.

Za papežev blagoslov treba ravno tisto opraviti, kakor za vesoljno odvezo, namreč spoved, sv. obhajilo prejeti in moliti za popolnoma odpustek po papeževem namenu, najbolje skupaj v cerkvi.

P. A. F.

Popolni odpustki tretjega reda

Vsi udje tretjega reda se morejo vdeleževati popolnih odpustkov, ki so podeljeni ali njim posebej, ali vsem vernim v frančiškanskih, kapucinskih, minoritskih (konventualjskih) in tretjeredniških cerkvah. Kjer ni blizu teh cerkva, morejo prejemati te odpustke v cerkvi, kjer je postavno vpeljana podružnica tretjega reda; ako je do te cerkve poldrugo četert ure (eno laško miljo) poti, pa v domači cerkvi, ki ima svojega du-

¹⁾ P. Venant, Lyszczarczyk, Compendium privil. Regularium, praesertim O. F. M. Leopoli 1906. pag. 209.

²⁾ S. C. Indulg. 10. Jul. 1866. ad 3.

³⁾ S. C. Indulg. 10. Jan. 1886. ad 3.

⁴⁾ Leo XIII. Breve 7. Jul. 1882.

⁵⁾ S. C. Indulg. 31. Jan. 1893. ad 14.

⁶⁾ S. C. Indulg. 14. Jul. 1900.

⁷⁾ S. C. Indulg. 11. Febr. 1903.

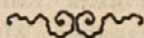
hovnika, dušnega pastirja ¹⁾. Ako je tretjerednik na potu, lahko prejme te odpustke v cerkvi, kamer pride.

Bolni in bolehní udje tretjega reda, ki ne morejo iti iz hiše, se vdeležujejo vseh teh odpustkov, ako doma molijo pet očenašev in zdravamarij po papeževem namenu ²⁾.

Tretjemu redu pedeljenih odpustkov se lahko deleže tudi v osmini dne, za kateri je podeljen odpustek ³⁾, ako vse predpisano opravijo.

Dneve popolnoma odpustkov za tretjerednike in za vse verne v frančiškanskih, kapucinskih in minoritskih ali konventualjskih cerkvah nahajaš v „Cvetju“ vsak mesec posebe.

P. A. F.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje III. reda skupščine goriške: Katarina (Elizabeta) Pavletič iz Št. Andreža, Ana Mozetič iz Bukovice, Ivana (Antonija) Holzer, vzgledna tretjerednica, vmerla v Halu na Tiroljskem, Frančiška (Marjeta) Cotič iz Sp. Cerova, Ana (Elizabeta) Pirec iz Brestovice, Marijana (Frančiška) Jereb iz Otaleža, Marija (Elizabeta) Pravica iz Pečine; mariborske: Elizabeta Viher, Marija Valetan, Marija Celcer, Marija Auguštniner, Marija Wisiak, Terezija Kurija, Terezija Babič, Alojzija Šerbela, Jožef Ploč, Marjeta Kos, Julija Kraner, Uršula Zalandek, Marjeta Pernat, Helena Stor, Jozefa Ertl (perva v celi redovni obleki pokopana), Katarina Vesjak, Leopoldina Kajžnik, Marjeta Knechtel, Johana Kocbek, Frančiška Weingerl, Helena Sitzauf. vse iz Maribora, Marjeta Krajnec, Marija Čurič in Barbara Kuratič iz Hoč, Ana Krušič, Franc Duh in Franc Thaler od Sv. Martina, Jozefa Markl od Sv. Ilja v Slov. goricah, Matija Sedonja iz Sobote na Ogerskem, Marija Štefančič iz Črešnjevca, Antonija Javnik iz Poličan, Rozalija Kankler iz Laporja, Elizabeta Klapčič in Ana Lorber od Sv. Marjete ob Pesnici, Apolonija Robič iz Ruš, Ma-

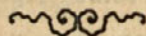
¹⁾ S. C. Indulg. 81. Jan. 1893.

²⁾ Leo XIII., Breve 7. Sept. 1961.

³⁾ S. C. Indulg. 13. Ang. 1901.

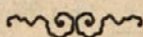
rija Kelbič od Sv. Petra pri Mariboru, Ana Kuri iz Lučan, Jozefa Kac in Katarina Irgolič iz Frama, Marija Rozman od Sv. Miklavža pri Ormožu, Terezija Vake od Sv. Jakoba v Slov. goricah, Marjeta Zafran, Terezija Reš, Barbara Dobaj in Jozefa Baumgartner iz Selnice, Marjeta Tacer iz Kaplje, Kuna Martini, Neža Garb, Helena Žunko in Elizabeta Pupacher od Sv. Ožbalta ob Dravi, Frančiška Mihalič, Helena Pintarič, Ana Makoter, Ana Šoštarič, Fiiipina Senčar, Eva Kuzma, Alojzij Kevc, Marija Makovec, Matija Viher, Katarina Šut, Marija Valcer, Neža Glavnik in Terezija Slokan iz Ljutomera, Marjeta Jaklič in Rozalija Krivec iz Ribnice (štaj.), Janez Rath iz Svičine, Urša Kolar iz Poličan, vmerlá v Gradcu, Anton Hribernik iz Čadrama, vmerl v Braslovčah, Marija Kangler, Marija Wangmüller, Marija Plemen, Marjeta Razpaher, Marija Gradišnik in Marija Doler iz Vuzenice, Elizabeta Tink iz Terbonj, Helena Šikar iz Lembaha, vmerla v Ptuju, Marija Kolarič iz Vurberga, Ana Jug iz Šmarja pri Jelšah, Elizabeta Narat iz Remšnika, gospa Berta Aufrecht, bivša učiteljica v Mariboru, vmerla v Gradcu 24. IX. 1909, Apolonija Krepek od Sv. Barbare pri Vurbergu, Roza Maček, Marija Baumann, Ana Fuchs in Marija Nikl iz Jarenine, Marija Balner od Sv. Jurija v Slov. goricah, Marija Wallner od Marije Snežne, Kuna Maček od Sv. Križa nad Mariborom; koperske: Lucija Peroša in Matija Klaj, zgleden tretjerednik, jako radodaren v dobre namene in vsmiljen do vbozih: brežiške: Lambert Koprivec iz Artič, Neža Cvetko iz Pišec, Uršula Obračunič iz Brežic.

Dalje se priporočajo v molitev: neka zelo bolna tretjerednica v Bistrici v Rožu (Koroško); M. R. v Ljubljani, da bi se srečno in po pravici končala neka pravda; M. V. v Lj. za zdravje; neka žena priporoča sebe, svojega moža, otročiče in vso družino v neke posebne dobre namene, nadalje svoje stariše za voljno poterpljenje in srečno zadnjo uro; neka tretjerednica v več dobrih namenov; priporoča tudi neko družbenico v neki poseben dober namen; M. C. za pomoč v dušni in telesni stiski in potrebi; neki oče svoja dva nehvaležna sinova.

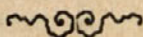
Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: M. C. za večkratno pomoč; F. P. iz Noveštifte za več prejetih milosti; neka oseba za ljube zdravje; J. S. iz Ljubljane za pomoč v neki dušni potrebi; M. G. tretjerednica, šivilja v Ljubljani: Ko je bila v Reki, se ji je po neprevidnosti vstavila ribja kost v gerlu. V velikih skerbeh je šla precej na Tersat. Zdravnika se je bala. Mislila je, da ji mora pomagati Mati božja. Ali pervikrat ji ni bilo boljše. V drugič je šla na Tersat, z večim zaupanjem in pomagano ji je bilo še tisti dan. Zato se Materi božji tisočero zahvaljuje. Nedavno pa se je pobila na kost na nogi. Obljubila je naznaniti v „Cvetju“, ako se ji nevarna rana zazdravi, in vslišana je bila. Zato serčno želi, da bi se zaupanje na Marijo vedno bolj množilo mej ljudstvom.

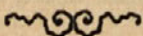
Za sirotišnico in kapelo šolskih sester v Mostaru

so nadalje darovali: g. Ljudmila De Reggi, Brnca, Koroško: 3 K; pč. g. Valentin Canjko, katehet v Varaždinu: 5 K; Mato Kordič: 1 K; Vida Kordić, Mostar: 1 K; V. J., Celje: 16 K. Bog plačaj!

Za kitajski misijon

so darovali misijonarjevi sestri v Terstu: F. A.: 20 K; neimenovana: 28 K; M. V.: 1 K; M. G.: 1 K; k nam so poslali: Uršula Tomažič (Slov. Bistrica, št.): 20 K; p. Berard Jamar (Brežice): 2.40 K; tretjerednik v Šmarji pri Kopru: 4 K; Neža Zupan in Johana Zupan (p. Izlake pri Zagorju) za odkup dveh kitajskih deklic, ki naj se kerstite na ime Marija, vsaka: 20 K; v Kamnik: Marija Seljak za odkup otroka (Mrrije): 20 K; neimenovana oseba: 5 K.

Rimsko - frančiškanski koledar za leto 1910.

Mesec januarij

1. **sobota**: Novo leto; óbrezovanje našega Gosp. J. K. **V. O. P. O.**

2. **nedelja**: osmina sv. Štefana, m.
3. **ponedeljek**: osmina sv. Janeza, ev.
4. **torek**: osmina nedolžnih otrok.
5. **sreda**: vigilija razglašenja Gosp. sv. Telesfor, m.
6. **četertek**: razglašenje Gosp. **V. O. P. O.**
7. **petek**: 2. dan mej osmino razgl.
8. **sobota**: 3. " " " "

9. **nedelja**, 1. po razglašenju Gosp.
10. **ponedeljek**: 4. dan po razgl. Gosp. bl. Egidij, sp. 1. r.
11. **torek**: 5. dan mej osm. razgl. Gosp. sv. Higin, p. m.
12. **sreda**: 6. dan mej osm. razgl. Gosp.
13. **četertek**: osmina razgl. Gosp.
14. **petek**: presv. ime Jezus; sv. Feliks, m. **P. O.**
15. **sobota**: sv. Pavel, pušč.

16. **nedelja**, 2. po razgl. Gosp.: sv. Berard in tov. m. 1. r. **P. O.**
17. **ponedeljek**: sv. Anton, op.

18. **torek**: sv. Petra stol v Rimu, sv. Priska, d. m.
19. **sreda**: sv. Kaeut; sv. Marij in tovariši, m.
20. **četertek**: sv. Fabijan in Sebastijan, m.
21. **petek**: spomin britke poti našega Gosp. J. K.; sv. Aneža, d. m. **P. O. V. O.**
22. **sobota**: sv. Vincencij in Anastazij, m.

23. **nedelja**, 1. predp.: zaroka bl. dev. Marije; sv. Emerencijana, d. m.; sv. Družina.
24. **ponedeljek**: sv. Timotej, šk. m.
25. **torek**: spomin moitve našega Gosp. J. K.; spreobrnjenje sv. Pavla.
26. **sreda**: sv. Polikarp, šk. m.
27. **četertek**: sv. Janez Krizostom.
28. **petek**: bl. Matej, šk. 1. r.
29. **sobota**: sv. Frančišek Sal., šk. c. u.

30. **nedelja** 2. predp. sv. Hijacinta, d. 3. r. **P. O.**
31. **ponedeljek**: bl. Ludovika, vd. 3. r. **P. O.**

O pomba. **P. O.** t. j. popolnoma odpustek, podeljen cerkvam pervega ali drugega reda sv. Frančiška, velja za vse verne, če tudi niso v nobenem redu; **P. O.** t. j. popolnoma odpustek, podeljen prvotno le tretjemu redu, velja zdaj tudi za 1. red, ne pa za druge verne, ki niso v nobenem frančiškanskem redu. **P. O.** in **V. O.** (t. j. vesoljna odveza) v petek pred 1. predpepelnično nedeljo za frančiškanske cerkve in tretjeredne skupščine v frančiškanskih cerkvah vstanovaljene, za kapucinske in minoritske pa bo še le, ko bodo sprejeli tudi oni naš na ta dan postavljen praznik spomina britke poti našega Gospoda J. K. Vsaj nam se zdí tako; sicer pa bilo morda treba še v marisičem kakega pojasnila iz Rima. V naših frančiškanskih cerkvah je popolnoma odpustek za vse tudi vsaki torek, ako obišejo presv. Rešnje Telo, ki je v čast sv. Antona Padovanskega v ta namen mej eno sveto mašo izpostavljeno. To velja zdaj gotovo tudi za minoritske in kapucinske cerkve, ako se tudi tam vpelje to izpostavljenje.

zlasti imami o verzifikaciji, karčoni o pr...

sejne misli, ki sem jih povedal, žal, da zastonj, že pred blizu 30 leti. Moje uho ne terpi zevanja (hiata) mej besedami in v jambih tirja glavne poudarke, to je najkrepkeje poudarjene zloge na 2, 6. in 10. mestu, kaker je mej drugimi v naši tragediji: „Ves Zágreb je razbúrjen in po kónci“. Nepovdartenih zlogov sme stati méj dvema poudarjenima torej le po troje, ne po pet. Preširnov verz „Svet zaničváti se je zagovóril“ bi bil po moje (in v italijanski poeziji menda prav tako) nedopustljiv *). Ali prav taki so v naši tragediji mej drugimi ti: „ki slóžno drúžite se okrog mene“ — „Preskóčil sem jo radi, Érdóda“ — „In se pobrátila in zapriséгла“, ki po verhu tudi zevajo. V natornem, ne prisiljenem ali lenem govorjenju se samoglasnika, ki se snideta, tudi pri nas, kaker v stari latinščini in sedanjih romanskih jezikih, zlivata v en sam zlog, le šolska modrost ju deli, prav nasprotno temu, kar uči Ciceron o latinščini: „Quod quidem Latina lingua sic observat, nemo ut tam rusticus sit, quin vocales nolit conjungere“. (Orator XLIV.)

Tudi -i j á- v sredi besede bi bilo lepše izgovarjati v enem zlogu in kratkega *i, e, u* sploh ne šteti vselej za poseben zlog. Namestu „Zaveznik naš je tudi Kacijanar“ bi se reklo po moje: „Zaveznik naš Kacijanar tudi je slavni“ in (brez naslednjega verza „auratus eques,“ slavni vojskovodja“) bi se nadaljevalo: „ki Ferdinand po krivem ga preganja - in z nami združil serd ga je pravičen“.

Ali ne le, da ima resnični poudarek priti na pravo mesto v verzu, tudi v posameznih besedah mora pesnik dobro vedeti, kateremu zlogu gre pō pravici naglas. Dandanašnji se v tem oziru pri nas jezik silno kvari. Tako se že nekako sploh govori za *simus, sitis* ali *estote*: „bodíva, bodímo, bodíte“ in vendar je to le velevnik glagola *bosti*“, torej *stechen wir, stechet*; velevnik glagola „biti“ *sein* je „bódiva, bódimó, bóдите“. Torej: „Le bódiva prevídna“, ne: „bodíva le prevídna“. Tudi v drugih primerih rabi naš pesnik velevnike semtertje z napačnim poudarkom: „Ostánite mu vedno zvest prijatalj, - spremljájte ga na vseh nevarnih potih“, namestu: „Prijatel zvest mu vsak čas ostaníte, - po vseh nevarnih sprémljajte ga potih“.

Zlasti mej ljudstvom neznane ali nenavadne besede naglašajo pesniki, kaker jim nanese, ne pomislivši, ali bi bilo tako po zakonih našega jezika mogoče ali ne, n. pr.: „Ti banovci nam v škodo grédo. - Vsak dan jih nekaj sem privédo“. „Privesti“ bi imelo v 3. množ. osebi le „privedó, privedéjo, privédejo“, kaker „prinesti“: „prinesó, prineséjo, prinésejo“. Tako je napačno tudi: „Gradove mejne omogó posadke“. Negdanje „mogo“ se je izgovarjalo „mógo“, ne „mogó“, kaker priča hervaščina in ruščina; prav bi torej bilo: „Gradove mejne omórejo (ali zmórejo) posadke“. Napak je tudi „verúješ“ nam. „véruješ“: „ki vanj veruješ kakor v polbogu“, prav: „ki véruješ mi vanj ko v polbogá“.

Posebno slabo se godi izpošojenkam. Tako poudarja naš pesnik rusko besedo „činovnik“ na poslednjem *i*; ali v ruščini pomeni B e-

*) Dober bi bil tak: „Se svet zaničevat' je zagovoril“.

meni nekaj čisto drugega, neko cerkveno knjigo, menda nekakov „caeremoniale episcoporum“. Namesto: „Pokornost odpovejmo - uradom banovim in preženimo - avstrijske činovnike iz dežele!“ bi bilo po moje prav: „Pokorščino odpovejmo - urê dom banskim, ávstrijske odpodîmo - činôvnike iz dežele svoje drage!“

Tudi na pravi naglas drugoslovenskih lastnih imen bi bilo paziti. Hrv. „Osiek“ se povdarja kaker „oblak“: če je to pri nas „oblák“, mora biti ono „Osêk“, ne „Ósek“. Namestu: „Resnično je, kar pisano stoji, - da bi se nam in činovnikom vam - godila slaba, ko bi Kacijanar - pri Óseku uničil turško vójsko“, bi bilo po moje prav: „- da nam in vam činôvnikom bi slába - godila se, da turško bi Kacijanar - vojskô bil vničil dolu pri Osêku“.

Kaker je očitno iz teh in sprednjih zgledov, nam postanejo verz po sinerezi polniši, po stanovitnih treh povdarkih krepkejši in, ker sili tako povdarjanje večkrat k menj navadnemu besednemu reðu, bolj poetični. K temu bi mnogo pripomoglo tudi, ke bi se naši pesniki držali starišega naglaševanja ogibaje se novih trohejskih kadenc; torej namestu: „Poklanjam vam duha in meč in róke“: „Poklanjam duh vam, meč vam in rokê“; namestu: „ime podpiše z lastno svojo róko“: „imê podpiše sam svojô rokô“; namestu: „Ah, ali ne poseva divna zarja - na celi svet, na leve in na — črve?“: „Ah, zarja, ali ne séva divna, zlata — na celi svet, na leve in na červê?“

Zlasti se tudi ne bi smelo pozabljati, da predlogi potisnjeni naglas k sebi vlečejo, kaker ga v ruščini in hervaščini celo nase, torej ne: „v srcé“ temuč „v srce“, ne: „Zakaj ste vero v sebe izgubili?“ temuč: „Zakaj samî v sê zgúbili ste véro?“ —

Še marisikaj sem si zaznamenjal, ali bodi to zadosti, in bodi sprejeto ko povedano z dobrim namenom, v pospeh in k napredku našega pesništva.

Glasbene novosti.

Cerkvena pesmarica za Marijino družbo. — Ke bi bil naslov zbirke: „Cerkvena pesmarica“ bi jo vsakdo sprejel z veseljem in zadovoljstvom; dostavek „za Marijino družbo“ vzbuja pomisleke! Marijini družbi, ki zmore te pesmi brez težav, se sme iskreno čestitati. S tem pa ni rečeno, da zbirka ni porabna: dobro došla bo na korih, kjer se poje z moškimi glasovi.

Missa in hon. s. Stanislai Kostkae za mešani zbor z orgljami. Inenitno delo, častno za skladatelja! Missa brevis — kratka; rad priterdim! facilis — lahka! no — kaker se vzame! Šibki zbori naj se je nikar ne lotijo, ker je ne zmorejo — vsaj „Gloria“ in „Credo“ ne. Boljši zbori jo bodo z veseljem in lepim vspehom izvajali.

Missa in hon. s. Caeciliae za mešani zbor. Skladatelja g Foersterja hvaliti, bi pomenilo vodo nositi v morje. Že samo ine zadosti priporoča ljubko, lahko skladbo. Za njeno priljubljenost govori tudi 4. (reci četerta) izdaja. Vse te skladbe prodaja: Katoliška bukvarna v Ljubljani.